

Oponentský posudek na diplomovou práci Anny Vrdlovcové „Účinky rozhodnutí ESD pro princip *res iudicata* vnitrostátních orgánů členských států, zejména v ČR“

Téma předložené práce obnažuje ústřední otázku fungování evropského soudnictví jako jednoho z pilířů ústavního svazku EU a jejích členských států: prosazení superiority komunitárního práva v prostředí národních správních a soudních systémů, jinak řečeno respektování vnitřní soudržnosti těchto systémů coby součásti národních identit členských států (viz čl. 4 odst. 2 SEU ve znění Lisabonské smlouvy) Evropským soudním dvorem při formulování atributů přednosti (jednoty a efektivity) komunitárního práva. Diplomantka zvolila ovšem aplikační rovinu této otázky, což jí umožnilo ověřit doktrinní východiska řešení hlediskou jejich praktické proveditelnosti. Takový přístup koresponduje s požadavky kladenými na závěrečné práce magisterského právnického studia Studijním a zkušebním řádem PF UK.

Diplomantka si stanovila cíl prozkoumat princip národní procesní autonomie v modelových situacích, založených na judikatuře ESD, které vedou k různým konstelacím vztahu mezi požadavky právní jistoty účastníků věci rozsouzené v řízení na národní úrovni a možnosti resp. povinnosti změnit takové rozhodnutí, založené na komunitárním právu, v důsledku pozdější reinterpretační jeho právního základu ESD; zabývá se rovněž alternativními řešeními, pokud by změna nebyla možná. První poznámka: pojem „správnost“ rozhodnutí, kterého při tom užívá, navozuje spíše subjektivní hodnotící soud, než soulad s objektivním právem (tedy „právnost“ jako opak protiprávnosti).

Vytčeného cíle diplomantka bezpochyby dosáhla, když podrobila probírané konstelace omezující procesní autonomii správních a soudních orgánů možné „ohrbenosti“ českých procesních kodexů. Ve své představivosti si kladla i hypotetické otázky, které jsou v dané chvíli jen extrapolací tendencí rozhodovací činnosti ESD do budoucna (např. v oblasti trestního práva). Její závěry jsou nicméně – v jednotlivostech – střízlivé, v samém konci díla – pokud jde o celek – až rozumně zdrženlivé.

Po metodické stránce si počínala dobře, její práce s prameny a terminologií je přesná, styl srozumitelný.

V jednotlivostech mám tyto – nikoliv zásadní – otázky a připomínky:

1. Rozdíl v dostupnosti přezkumu jen podle (ne)potvrzení správního rozhodnutí soudem jako rozlišovací kritérium mezi rozsudky Kühne & Heitz a i-21 Germany (s. 22 an.) bude neodůvodnitelný, pokud ESD následnou reinterpretační práva překročí legitimní očekávání (jak se nejednou v minulosti stalo). Kalkulovat s tímto rozdílem předem účastníci sotva budou.
2. Usnadnění přezkumu by mělo být na druhé straně „postihem“ soudu posledního stupně za porušení povinnosti předložit předběžnou otázku v původním řízení, pokud by se tímto způsobem bylo předešlo „nesprávnému“ rozhodnutí (s. 56 aj.).

3. Nevykonatelnost pravomocného rozhodnutí soudu (s. 81-82) se mi jeví jako nejčistší řešení, odpovídající neaplikovatelnosti národního právního předpisu neslučitelného s komunitárním právem – přirozeně s výjimkou případů, které diplomantka uvádí.
4. Je možno požadavek § 8 zák. č. 82/1998 Sb. na prohlášení rozhodnutí za nezákonné před uplatněním nároku na náhradu škody (s. 80) překonat eurokonformním výkladem?
5. Lze z provedeného rozboru procesních pravidel odvodit analogické pravidlo i pro postup Ústavního soudu ČR? Mimo rámec tématu: postupoval Ústavní soud ve věci Pl. ÚS 50/04 *Cukerné kvóty* při derogaci § 3 vl. nař. č. 548/2005 Sb. správně, neboť měl bezpodmínečnou povinnost toto ustanovení – přijaté *ultra vires* – zrušit (srov. na s. 64)?

Závěr: diplomantka prokázala mimořádné porozumění pro práci ve vícezdrojovém právním prostředí, počínala si *lege artis* a proto její diplomovou práci *doporučuji* k ústní obhajobě.

V Praze 23. března 2008

JUDr. Ing. Jiří Zemánek, CSc.